

ALEŠ MAVER

Prevod dela ***Od ustanovitve mesta*** Tita Livija (Slovenska matica, 2023)

Utemeljitev komisije za Jermanovo nagrado 2025

Zgodovina rimskega pisca Tita Livija *Od ustanovitve mesta* nedvomno sodi med klasike rimske antike, ki smo jih dolgo pogrešali v slovenskem jeziku. Druga peterica knjig (pentada) tega monumentalnega dela v prevodu dr. Aleša Mavra prinaša v slovenščino prvič prevedene knjige VI–X in s tem nadaljuje veliko prevajalsko delo, ki ga je začel pokojni dr. Primož Simoniti in ki slovenskemu bralcu postopoma odkriva rimsko zgodovino izpod peresa enega najpomembnejših avtorjev avgustejske dobe. Delo odlikuje dovršen zgodovinski aparat v obliki vsebinskega pregleda vseh petih knjig, opomb k prevodu, kronologije dogodkov, zemljevidov, seznama rimskih magistratov in kazala, ki imena v Livijevem besedilu postavlja v zgodovinski kontekst. Dragocen dodatek so prevodi *perioh (izvlečkov)* neohranjenih

knjig XI–XX, ki ustvarijo nujno potreben vsebinski most med drugo in naslednjo (tj. peto) ohranjeno pentado.

Prevajanje antičnih besedil je že zaradi tekstnokritičnih problemov precejšen izziv za vsakega prevajalca, v konkretnem primeru pa tudi zavoljo dejstva, da je do nas prišla le približno četrtnina Livijevega dela, katerega manjkajoči deli so se ohranili v obliki vsebinskih izvlečkov in povzetkov. Aleš Maver, ki je klasični filolog in strokovnjak za rimsko zgodovino, se je v pričujoči peterki uspešno soočil z zapleteno vojaško, politično in administrativno latinsko terminologijo, kompleksno grajenim Livijevim jezikom ter dramatičnim tonom pripovedi. Vrhunec dogajanja se pogosto izrazi v govorih protagonistov, s katerimi Livij doseže učinek epske veličine tako dogodkov kot vanje vpletenih likov. V njih se značilna *oratio obliqua* po zgledu klasične proze raztegne tudi na daljše povedi, ki jih prevajalec spretno razveže, ne da bi se odmaknil od njihove vsebine ali zmanjšal retorični učinek. Livijev slog, ki med poznavalci velja za edinstvenega, tako ostaja živ tudi v Mavrovem barvitom in hkrati izbrušenem slovenskem prevodu.

Življenjepis prevajalca:

Foto: zasebni arhiv

Aleš Maver se je rodil leta 1978 v Mariboru. Osnovnošolske klopi je gulil v Framu, srednješolske v Mariboru, univerzitetne v Ljubljani. Kruh si služi kot profesor za srednjeveško zgodovino in lektor za latinščino na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Biti prevajalec je bila nekaj časa njegova življenjska želja, čeprav je z leti ugotovil, da mu za dobro opravljanje tega poklica manjka nekaj pridnosti in vztrajnosti. Na vesti ima več znanstvenih in strokovnih monografij. Med njimi je sorazmerno ponosen na pregled staroveške zgodovine *Od klinopisa do Teodore* in na knjigo *Ukrajina od igre prestolov do vojne samostojnost*. Doslej je prevajal iz latinščine, nemščine, angleščine, hrvaščine in srbščine. Prevod druge pentade Livijevega dela *Od*

ustanovitve mesta je njegov doslej daleč najresnejši prevajalski projekt. Pred njim je med drugim prevedel latinske dele iz *Slave vojvodine Kranjske* Janeza Vajkarda Valvasorja in uredil izbor iz dela rimskega pisca Valerija Maksima *Spomina vredna dejanja in besede*. Iz angleščine in nemščine je prevedel več strokovnih del s področja teologije, med drugim eno izmed knjig papeža Benedikta XVI. Mavrov najljubši konjiček je vožnja z vlakom, čeprav je proge med Mariborom in Ljubljano že rahlo sit.